

Mediq Tefa

T 030 282 12 22

F 030 282 12 59

voedingsinfo@mediqtefa.nl

www.mediqtefa.nl

INFORMATIE

Sondevoeding

V33814 V2

Inleiding

In opdracht van uw behandelend arts of diëtist heeft Mediq Tefa een voedingspomp en/ of materialen beschikbaar gesteld voor het toedienen van sondevoeding.

Dit boekje geeft u informatie over hygiënisch werken met sondevoeding, de toediening van sondevoeding en de wijze waarop u de materialen kunt gebruiken.

Deze informatie is bedoeld als aanvulling op de instructies van uw voorschrijver. Het kan voorkomen dat de instructies van uw voorschrijver afwijken van de informatie die hier gegeven wordt. In dat geval raden wij u aan de instructies van uw voorschrijver te volgen, aangezien deze zijn afgestemd op uw individuele situatie.

Heeft u nog vragen? Onze afdeling Klantenservice staat voor u klaar om ze te beantwoorden. Zij zijn bereikbaar op werkdagen van 8.15 uur tot 17.30 uur op telefoonnummer 030 282 12 22.

Inhoudsopgave

	Blz.
Hoofdstuk 1 - Algemene hygiëne	5
Hoofdstuk 2 - Toedienen van sondevoeding	7
2.1 Toediening met een voedingspomp	8
2.2 Toediening van porties met een spuit	9
2.3 Toediening van porties met een trechter	10
2.4 Toediening met een zwaartekrachtsysteem	10
Hoofdstuk 3 - Verschillende typen sondes	12
3.1 De neus-maagsonde	12
3.1.1 Verzorging van de neus-maagsonde	14
3.1.2 Aandachtspunten bij de neus-maagsonde	16
3.2 De PEG-katheter, gastrostomiekatheter of button	18
3.2.1 Verzorging van de PEG-katheter	19
3.2.2 Verzorging van de gastrostomiekatheter	20
3.2.3 Verzorging van de button	21
3.2.4 Algemene verzorging van PEG-katheter, gastrostomiekatheter of button	23
3.2.5 Aandachtspunten bij een gastrostomiekatheter of button	24
Hoofdstuk 4 - Algemene aandachtspunten bij sondevoeding	26
4.1 Diarree, misselijkheid en braken	26
4.2 Obstipatie	26
4.3 Uitdroging	27
4.4 Mondproblemen	27
4.5 Toedienen van medicatie	28
Hoofdstuk 5 - Mijn materialen	29
Hoofdstuk 6 - Mijn opbouwschema	30

Hoofdstuk 1

Algemene hygiëne

Bij het toedienen van sondevoeding en de verzorging van de sonde is het belangrijk zo hygiënisch mogelijk te werken. Wanneer dit niet gebeurt, is er een grotere kans op een bacteriële besmetting en daardoor een grotere kans op complicaties.

Hygiënerichtlijnen

- Was uw handen met water en zeep voordat u gaat werken met de sondevoeding. Droog uw handen met een schone, droge handdoek.
- Werk op een schoon aanrecht of schone tafel.
- Let op de uiterste houdbaarheidsdatum van de sondevoeding. Deze treft u aan op de verpakking.
- Spoel de sonde met behulp van een 20 ml-spuit minimaal vier keer per dag goed door met lauwwarm kraanwater of mineraalwater zonder koolzuur.
- Gebruik spuiten om door te spoelen niet langer dan 72 uur.
- Gebruik elke 24 uur een nieuwe pompset.
- Laat een verpakking sondevoeding nooit langer dan 24 uur aangesloten zitten.
- Laat zelf bereide sondevoeding - overgegoten of bereid in een zuigfles of container - nooit langer dan 8 uur aanhangen.
- Bewaar een geopende verpakking sondevoeding altijd goed afgesloten in de koelkast. Zo is deze maximaal 24 uur houdbaar.

- Bewaar alle dichte verpakkingen sondevoeding en materialen:
 - buiten direct zonlicht,
 - op een koele en droge plek,
 - tussen 5° en 25° C, dus op kamertemperatuur.
- Gooi restanten sondevoeding na 24 uur altijd weg.
- Zorg ervoor dat de sondevoeding bij toedienen niet te koud is. Leg deze een half uur voor toedienen klaar in een omgeving die op kamertemperatuur is.
- Eventueel kunt u lauw water langs de verpakking laten lopen om de sondevoeding sneller op temperatuur te krijgen.
- Maak regelmatig uw voedingspomp huishoudelijk schoon met een vochtige doek. Dit voorkomt onnodige storingen en verlengt de levensduur van de voedingspomp.

Hoofdstuk 2

Toedienen van sondevoeding

Sondevoeding kan op verschillende manieren worden toegediend:

- met een voedingspomp (huurproduct),
- per portie met een spuit,
- met een zwaartekrachtstelsel.

Uw voorschrijver of behandelaar kiest, vaak in overleg met u, de meest wenselijke methode. Over het bedienen van uw voedingspomp heeft u van een verpleegkundige van de thuiszorg of van Mediq Tefa uitleg gekregen. Hieronder staan de verschillende manieren van toediening nog eens kort beschreven. Mocht uw voedingspomp een alarm geven, dan kunt u de meegeleverde technische informatie raadplegen.

Voor vragen en/ of bestellingen kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met telefoonnummer 030 282 12 22.

Buiten kantoor tijd, in het weekend en op feestdagen worden onze nummers doorgeschakeld, zodat u ons ook in geval van nood bereiken kunt.

2.1 Toediening met een voedingspomp

- Was uw handen met water en zeep.
- Droog uw handen met een schone, droge handdoek.
- Zet alle materialen die u nodig hebt voor de toediening van de sondevoeding klaar:
 - beker (lauwwarm) water,
 - spuit 20 ml,
 - sondevoeding,
 - pompset,
 - voedingspomp,
 - handdoek/ onderlegger,
 - eventueel de connector.
- Zorg dat de sondevoeding op kamertemperatuur is.
- Bij het vervangen van de container/ fles/ zak eerst de sonde doorspoelen met ruim lauwwarm water.
- Sluit de verpakking sondevoeding en de pompset op elkaar aan.
- Plaats de pompset in de voedingspomp.
- Vul de pompset en de sonde met sondevoeding.
- Sluit de sonde aan op de pompset.
- Stel met behulp van de vulknop op de voedingspomp het juiste aantal ml per uur in.
- Start de voedingspomp.
- Spoel de sonde door met lauwwarm water, wanneer u het toedienen van de sondevoeding heeft beëindigd.
- Sluit de sonde af met een afsluitdopje.

2.2 Toediening van porties met een spuit

- Was uw handen met water en zeep.
- Droog uw handen met een schone, droge handdoek.
- Zet alle materialen die u nodig hebt voor de toediening van de sondevoeding klaar:
 - beker (lauwwarm) water,
 - spuiten: 20 ml en 50-60 ml,
 - sondevoeding,
 - handdoek/ onderlegger,
 - eventuele connector.
- Zorg dat de sondevoeding op kamertemperatuur is.
- Meet indien nodig de sondevoeding af in een maatbeker.
- Neem indien mogelijk een gemakkelijke rechtopzittende houding aan.
- Spoel de sonde door met 20 ml water.
- Zuig de sondevoeding op met de 50-60 ml-spuit.
- Sluit deze aan op de sonde en druk langzaam leeg.
- Spoel de sonde door met lauwwarm water wanneer u het toedienen van de sondevoeding heeft beëindigd.
- Sluit de sonde af met een afsluitdopje.

2.3 Toediening van porties met een trechter

U kunt de spuit ook als trechter gebruiken. Laat in dat geval de plunjer eruit en sluit de spuit eerst aan op de sonde.

- Schenk beetje bij beetje de sondevoeding in de spuit, zodat deze langzaam inloopt.
- Hoe hoger de spuit, hoe sneller de voeding door de sonde stroomt.
- Voorkom lekkage door de sonde tussen de verschillende handelingen door af te sluiten met de klem.
- Spoel de sonde door met lauwwarm water, wanneer u het toedienen van de sondevoeding heeft beëindigd.
- Sluit de sonde af met een afsluitdopje.

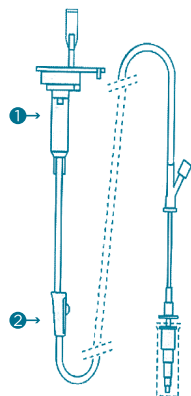
2.4 Toediening met een zwaartekrachtstelsel

Een zwaartekrachtstelsel heeft een druppelkamer en een rolregelklem om de inloopsnelheid te regelen. Met het wielje in de rolregelklem opent en sluit u de slang. Door het heen en weer te draaien, wordt de inloopsnelheid bepaald.

Berekening druppelsnelheid

- Ga na hoeveel sondevoeding er per tijdseenheid moet worden toegediend en bereken hoeveel sondevoeding er dan per uur moet worden toegediend.
- Hieronder volgen enkele rekenvoorbeelden:

1. Druppelkamer
2. Rolregelklem

Druppels per minuut	Sondevoeding in ml	Tijd in uren
20	1000	16
40	1000	8
60	1000	5,5

Ga als volgt te werk:

- Was uw handen met water en zeep.
- Droog uw handen met een schone, droge handdoek.
- Zet alle materialen klaar die u nodig heeft voor het toedienen van de sondevoeding:
 - beker (lauwwarm) water,
 - spuit 20 ml,
 - sondevoeding,
 - zwaartekrachtstelsel,
 - handdoek/ onderlegger,
 - eventuele connector.
- Spoel de sonde door met 20 ml water.
- Zorg dat de sondevoeding op kamertemperatuur is.
- Sluit de verpakking sondevoeding en het zwaartekrachtstelsel op elkaar aan.
- Zorg ervoor dat de verpakking van de sondevoeding hoger hangt dan uw hoofd.
- Open de rolregelklem en laat de sondevoeding in het zwaartekrachtstelsel lopen.
- Sluit de rolregelklem zodra het zwaartekrachtstelsel gevuld is.
- Sluit de sonde aan op het zwaartekrachtstelsel.
- Tel gedurende 1 minuut het aantal druppels dat u in de druppelkamer ziet vallen.
20 Druppels per minuut staat ongeveer gelijk aan één ml sondevoeding.
- Stel de rolregelklem in op het juiste aantal druppels per minuut.
- Spoel de sonde door met lauwwarm water na het toedienen van de sondevoeding.
- Sluit de sonde af met een afsluitdopje.

Hoofdstuk 3

Verschillende sondes

Het toedienen van sondevoeding gebeurt altijd via een sonde. Er zijn verschillende typen sondes, waarbij het type afhangt van de plek waar de sonde wordt geplaatst. Sondes kunnen worden geplaatst via de neus of via de buik direct in de maag.

Via de neus:

- neus-maagsonde
- neus-duodenumsonde (duodenum is het eerste deel van de dunne darm)

Via de buik:

- PEG-sonde
- gastrostomiekatheter
- gastrobutton

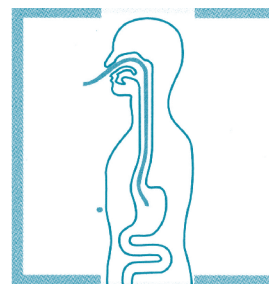
Ieder type sonde kan een ander soort aansluitpunt hebben.

3.1 De neus-maagsonde

De neus-maagsonde is een slangetje dat via de neus ingebracht wordt. Het loopt door de neus-keelholte via de slokdarm naar de maag of een iets dieper gelegen deel van de darm. Deze sonde wordt ingebracht door een verpleegkundige van het ziekenhuis of de thuiszorg. De ligging van de neus-maagsonde kunt u controleren door met een spuitje lucht via de sonde in de maag te blazen. Als de maag gaat rommelen ligt de sonde goed.

Aan het uiteinde van de neus-maagsonde is een opening (aansluitpunt) waar een pompset op aangesloten kan worden. Ook kunt u met behulp van een spuit direct sondevoeding of andere vloeistoffen doorspuiten op het aansluitpunt van de sonde. Na iedere voeding of medicatietoediening kunt u de sonde doorspuiten. Spuiten voor andere vloeistoffen zijn verkrijgbaar bij de apotheek.

Let op dat de sonde en de pompset goed op elkaar aansluiten. Wanneer dit niet het geval is, heeft u een connector nodig.

Bij het slikken kan het zijn, dat u het slangetje in de keel voelt zitten. Ook als er koude vloeistof door de neus-maagsonde loopt, kunt u dit voelen.

Neus-maagsondes worden gemaakt van verschillende materialen. De gewenste gebruiksduur bepaalt welk materiaal gekozen wordt.

Gebruiksduur:

- PVC sonde maximaal 10 dagen
- PUR sondes maximaal 6 tot maximaal 8 weken
- Silicone sondes minimaal 6 weken en maximaal 3 maanden.

Het is belangrijk te weten van welk soort materiaal uw sonde is gemaakt. U kunt dan bijhouden wanneer deze moet worden vervangen. Zorg dat u altijd een reservesonde heeft, voor het geval tussentijdse vervanging noodzakelijk is.

3.1.1. Verzorging van de neus-maagsonde

Om te voorkomen dat de sonde verstopt raakt, is het belangrijk om deze goed te verzorgen. Spuit de sonde regelmatig door met (kraan) water of (niet-koolzuurhoudend) mineraalwater, liefst lauw van temperatuur. Per keer moet ongeveer 20 à 30 ml water door de sonde gespoten worden. Dit kan met behulp van een spuit (20 of 50 ml) die rechtstreeks op de sonde wordt aangesloten of op het bijspuitpunt van de pompset.

De sonde moet 4 tot 6 keer per dag met enige kracht worden doorgespoeld. Op de volgende momenten moet de sonde in ieder geval worden doorgespoten.

Doorspuiten:

- vóór de toediening van de sondevoeding,
- bij elke verwisseling van een verpakking sondevoeding,
- vóór en na de toediening van medicijnen via de sonde,
- vóór het slapen gaan en bij het wakker worden,
- bij het afkoppelen van de sondevoeding.

Bevestiging neus-maagsonde

De neus-maagsonde wordt meestal bevestigd met behulp van een pleister op de neus en soms ook op de wang. Door zweten en huidvet neemt de kleefkracht van de pleister af. Om te voorkomen dat de sonde verschuift of zelfs uit de neus valt, is het dan ook belangrijk dat de pleister regelmatig wordt verschoond. Bij het wisselen van de pleister moet u er goed op letten dat de sonde op dezelfde plek blijft

zitten. Om hier zeker van te zijn kunt u eventueel met een markeerstift een streepje zetten op de plek waar de sonde direct uit de neus komt. Vervang minimaal elke drie dagen de pleister. Houdt daarbij de sonde vast zodat deze op dezelfde plek blijft zitten. Haal de pleister rustig en voorzichtig los. Eventuele pleisterresten kunt u schoonmaken met alcohol, removerdoekjes of zoete olie; te verkrijgen bij de apotheek.

Een gemakkelijke methode om de sonde te bevestigen, is met een stuk pleister van ongeveer zes cm lang (bijvoorbeeld leukoplast of leukosilk). Knip de pleister over de lengte tot de helft in. De twee 'flapjes' van het ingeknipte deel draait u één voor één om de sonde heen. Het dichte deel wordt op de neus geplakt.

Veilig slapen met een sonde

Iedereen beweegt in zijn slaap. Daarom moet een sonde altijd goed en veilig bevestigd worden. Om te voorkomen dat de sonde in de nacht rond de hals gaat zitten, adviseren wij zeker bij kinderen de volgende bevestiging.

- Neem een stukje Leukoplast van ongeveer acht cm.
- Vouw dit zo om de sonde heen dat het op heuphoogte aan de pyama of aan een kinderslaapzak kan worden bevestigd.
- Prik een veiligheidsspeld naast de sonde door de dubbelgevouwen leukoplast en bevestig de veiligheidsspeld aan de pyama of kinderslaapzak.

3.1.2 Aandachtspunten bij een neus-maagsonde

Verschuiven van de neus-sonde

Als de sonde verschuift, betekent dit dat het uiteinde van de sonde zich niet meer in de maag of darm bevindt. Dit merkt u doordat u gaat hoesten of doordat u sondevoeding opgeeft zonder misselijk te zijn. Neem contact op met uw behandelend arts of (wijk)verpleegkundige als u denkt dat de sonde is verschoven.

Irritatie van de neus

Er kan irritatie ontstaan wanneer de sonde te lang op één plaats drukt of in de neusvleugel drukt doordat de neuspleister te strak zit. Door de sonde minder strak vast te plakken, wordt de irritatie vaak snel verholpen.

Irritatie van pleisters

Het kan zijn dat u door het afplakken van de huid, irritatie krijgt onder de pleister. Kijk dan welk type pleister u heeft gebruikt. Het kan zijn dat u overgevoelig bent voor bepaalde lijmstoffen. In overleg met uw arts of (wijk)verpleegkundige kunt u kijken welk ander fixatiemateriaal beter geschikt is voor u.

Verstopte sonde

Wanneer de sonde niet regelmatig doorgespoeld wordt met water, kan deze verstopt raken. Bij het toedienen van medicatie via de sonde is er een grotere kans op verstoppingen bijvoorbeeld doordat de medicatie zich hecht aan de binnenkant van de sonde of doordat er korrelige resten in de sonde achterblijven. U merkt dat de sonde verstopt zit doordat de voedingspomp vaak een alarm geeft of doordat het doorspoelen steeds moeilijker gaat.

Verstopte sonde verhelpen

Een verstopping kunt u op de volgende manieren proberen te verhelpen:

- Zet meer kracht op de spuit bij het doorspuiten van de sonde of katheter. Spoel hierna de sonde of katheter door met 20-30 ml (kraan)water om eventuele resten te verwijderen.
- Gebruik een spuit met een klein volume, bijvoorbeeld 2 ml, om meer kracht te kunnen zetten.
- Gebruik geen koolzuurhoudend water of cola. Dit laat een laagje in de sonde achter, waardoor de sonde weer verstopt raakt. Vraag liever een recept voor natriumbicarbonaat (4,7% of 5%) aan de huisarts.
- Maak nooit gebruik van de eventueel aanwezige voerdraad om een sonde te ontstoppen. Dit kan tot beschadiging van de sonde leiden.

3.2 De PEG-katheter, gastrostomiekatheter of button

In sommige gevallen is er gekozen om een katheter (slangetje) via de buik naar de maag of darm te plaatsen voor het toedienen van voeding. Dit is een chirurgische ingreep genaamd Percutane Endoscopische Gastrostomie (PEG). In de buikwand wordt een kleine opening (stoma) gemaakt, waardoor een PEG-katheter rechtstreeks in de maag kan worden gebracht. De PEG-katheter wordt met fixatieplaatjes vastgezet op de maag- en de buikwand.

Een PEG-katheter is een eerste plaatsing die moet blijven zitten totdat de doorgang via de buik naar de maag goed genezen is. Na verloop van tijd wordt deze vervangen door een gastrostomiekatheter of button die langer kan blijven zitten. Een gastrostomiekatheter is een slangetje dat uit de buik komt en een button is een 'dopje' dat dicht op de huid zit.

Na genezing van de wond wordt de button in de stoma geplaatst en op zijn plaats gehouden door een ballonnetje. Onderstaand kunt u lezen hoe u uw PEG-katheter, gastrostomiekatheter of button moet verzorgen.

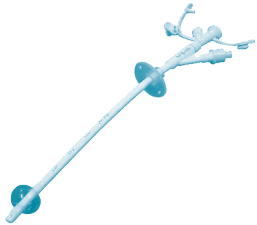
3.2.1 Verzorging van de PEG-katheter

Nadat de PEG-katheter is geplaatst, krijgt u van het ziekenhuis richtlijnen mee voor de verzorging hiervan. Het is belangrijk dat deze goed opgevolgd worden. Na de ingreep moet de wond dagelijks worden schoongemaakt en daarna verbonden met een droog gaasje. Het gaasje is echter niet altijd noodzakelijk. Gaasjes voor wondverzorging kunt u bestellen bij uw apotheek of bij Mediq CombiCare.

Na een week moet de PEG-katheter dagelijks één slag worden gedraaid en gedompeld om te voorkomen dat deze vastgroeit. Dit kan alleen als de katheter in de maag ligt. Dit kan niet als de katheter in de darm ligt. Het is belangrijk dat u de PEG-katheter iedere dag goed verzorgt en inspecteert, ook ná de eerste week. U kunt tijdens het baden of douchen de huid rond de katheter schoon maken met water. Droog de huid rondom de PEG-katheter zorgvuldig om huidirritatie te voorkomen. Draai en dompel de katheter één keer per dag, om vastgroeien te voorkomen. Leg eventueel een gaasje tussen de huid en het buitenste plaatje op de buikwand. Indien de huid er rustig en droog uit ziet, is dit niet noodzakelijk. Vermijd afplakken van het gaasje of de PEG-katheter. Na genezing van de wond is het niet meer nodig om continu desinfecterende middelen te gebruiken. Dit vergroot zelfs de kans op huidirritatie, omdat desinfecterende middelen de genezen huid dunner en weker kunnen maken. Als de huid rond de katheter toch rood of geïrriteerd raakt, waarschuw dan uw behandelend arts, huisarts of (wijk)verpleegkundige.

3.2.2. Verzorging van de gastrostomiekatheter

Als een PEG-katheter een langere tijd heeft gezeten kan er door de arts gekozen worden voor een gastrostomiekatheter. De opening in de buik (stoma) waar de PEG-katheter doorheen liep, is dan mooi genezen. Een gastrostomiekatheter wordt in de maag op zijn plaats gehouden door een ballonnetje.

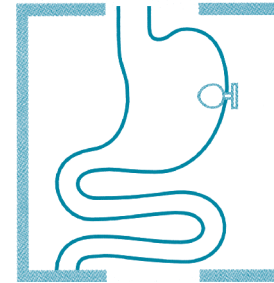

Ook bij de gastrostomiekatheter is het belangrijk deze goed te verzorgen en de huid eromheen goed schoon te houden. Het schoon houden van de gastrostomiekatheter verloopt in principe op dezelfde wijze als de hierboven beschreven methode bij de PEG-katheter.

Door een slechte verzorging kan de sonde gaan vastzitten of vastgroeien. Controleer om de twee weken de hoeveelheid vocht in het ballonnetje van de PEG-katheter. Wanneer het ballonnetje langzaam minder vol raakt, kan dat duiden op lekkage. Uiteindelijk zou de katheter eruit kunnen vallen. Als een katheter eruit valt, moet er zo snel mogelijk een nieuwe geplaatst worden, een stoma groeit namelijk snel dicht. Zorg er dus voor dat u altijd een reserve-gastrostomiekatheter in huis heeft. Deze kan worden geplaatst door de (wijk) verpleegkundige, de huisarts of in het ziekenhuis.

3.2.3 Verzorging van de button

Nadat een PEG-katheter een langere tijd heeft gezeten, kan een arts er ook voor kiezen een button te plaatsen. Hierbij is alleen een 'dopje' op de buik zichtbaar. Wanneer u gaat voeden, wordt hier een apart slangetje (feeding/ extensionset) op aangesloten. Op de feeding/ extensionset wordt een pompset of spuit aangesloten. De button blijft minimaal drie tot maximaal zes maanden zitten.

Een feeding/ extensionset mag u gedurende één tot twee weken gebruiken en kunt u na elk gebruik huishoudelijk schoonmaken.

Goede verzorging van de stoma is belangrijk. Door een slechte verzorging kan de button gaan vastzitten of vastgroeien.

Richtlijnen voor gebruik van een button

- Druk de button dagelijks in en draai deze om vastgroeien te voorkomen. Een goed passende button heeft ongeveer 3 mm bewegingsruimte in de hoogte. De totale inhoud van de ballon is 5 tot maximaal 8 ml.
- Gebruik voor het toedienen van sondevoeding en voor het doorspuiten altijd een feeding/ extensionset. Zet dus nooit een spuit direct op de button. Verwijder de feeding/ extensionset altijd wanneer er niet gevoed wordt. In de button zit een terugslagklepje wat voorkomt dat er bij aan- en afkoppelen voeding naar buiten stroomt. Door de feeding/ extensionset landurig te laten zitten gaat deze kapot.
- Controleer de ballon iedere twee weken. Indien er minder water in zit, dan u er de laatste keer in heeft gedaan, kunt u de ballon aanvullen met de gewenste hoeveelheid water. Als u de ballon bij heeft moeten vullen, controleer dan na drie dagen of er weer water uit de ballon is gelopen. Als dit het geval is, kan dat duiden op lekkage van de ballon en moet deze worden vervangen. Neem hiervoor contact op met de (wijk)verpleegkundige, huisarts of het ziekenhuis.

3.2.4 Algemene verzorging van PEG-katheter, gastrostomiekatheter en button

Voor alle sondes en katheters geldt dat ze regelmatig doorgespoten moeten worden. Gebruik daarvoor lauwwarm (kraan)water of (niet-koolzuurhoudend) mineraalwater. Per keer moet u ongeveer 20 à 30 ml water door de sonde spuiten.

De sonde moet minstens vier keer per dag worden doorgespoten. Dit moet in ieder geval gebeuren:

- vóór de toediening van de sondevoeding,
- bij elke verwisseling van een verpakking sondevoeding,
- vóór en na de toediening van medicijnen via de sonde,
- vóór het slapen gaan en bij het wakker worden,
- bij het afkoppelen van de sondevoeding.

3.2.5. Specifieke aandachtspunten bij een button of gastrostomiekatheter

Roodheid/ zwelling

Rond de stoma kan er roodheid en ook zwelling van de huid ontstaan. Hieronder een aantal adviezen om dit te voorkomen.

- Een juiste maat van de gastrostomiekatheter of button voorkomt de meeste huidproblemen. Laat de maat van de button regelmatig controleren.
- Een goed passende button heeft ongeveer drie mm bewegingsruimte in de hoogte. Dit is nodig omdat de dikte van de buikwand verandert wanneer u gaat zitten of liggen.
- Gebruik bij voorkeur geen fixatiemateriaal en verband of gazen. Dit verhoogt de kans op irritatie. Zorg ervoor dat er op een juiste manier en met het juiste fixatiemateriaal wordt gewerkt.
- Droog de huid altijd goed na het dagelijks reinigen. Rond de stoma kunnen drukplekken ontstaan doordat het plaatje van de button of gastrostomiekatheter te dicht op de huid zit.
- Indien u een button heeft, laat daarvan dan opnieuw de maat nemen. Indien u een gastrostomiekatheter heeft, geef dan de huid meer ruimte.

Mochten uw klachten niet verminderen, neem dan contact op met uw behandelend arts/ wijkverpleegkundige.

Lekkage rond de stoma

Het kan voorkomen dat er sondevoeding langs de stoma lekt. Vaak gebeurt dit tijdens of vlak na het voeden. Om dit te voorkomen kunt u het bovenlichaam, indien mogelijk, 20 tot 60 minuten na het voeden wat meer rechtop houden. Lekkage kan ook optreden omdat de stoma vergroot is en de button of gastrostomiekatheter niet meer goed past. Laat door uw behandelend arts/ verpleegkundige opnieuw de maat van de button bepalen. In overleg met uw behandelend arts kan dan worden gekozen voor een grotere maat gastrostomiekatheter of button. U kunt eerst proberen de ballon wat meer te vullen.

Let op dat u de maximale balloninhoud (vijf tot acht ml) niet overschrijdt. Lekkage kan ontstaan door schommelingen in lichaamsgewicht.

Als u verbandmiddelen gebruikt moeten deze, wanneer ze nat zijn geworden, zo snel mogelijk worden verschoond. Natte of vochtige verbandmiddelen kunnen irritatie van de huid veroorzaken. Om te voorkomen dat de huid geïrriteerd raakt, kunt u eventueel een barrièrecrème gebruiken. Vraag hiernaar bij uw behandelend arts of huisarts.

Vorming van wild vlees

Rond de stoma kan zich wild vlees gaan vormen. Wild vlees ziet eruit als littekenweefsel. Wanneer u het idee heeft dat dit het geval is, kunt u het beste contact opnemen met uw behandelend arts/ verpleegkundige.

Hoofdstuk 4

Aandachtspunten

4.1 Diarree, misselijkheid en braken

Het kan voorkomen dat u last krijgt van diarree of misselijkheid en braken. Dit kan een gevolg zijn van:

- ziekte,
- medicatie,
- onhygiënisch handelen,
- een te snelle toediening van sondevoeding,
- een te grote hoeveelheid sondevoeding in één keer,
- toediening van te koude sondevoeding.

Bepaal in overleg met uw arts of diëtist wat u in dit geval het beste kunt doen. Een goede hygiëne is belangrijk bij het voorkomen van diarree.

4.2 Obstipatie

Door het gebruik van sondevoeding kan de darmwerking worden beïnvloed en obstipatie ontstaan. Oorzaken hiervan kunnen zijn:

- te weinig vocht,
- een vezelarme sondevoeding,
- medicatie.

Overleg met uw arts/ diëtist over de mogelijkheden om uw stoelgang te verbeteren.

4.3 Uitdroging

Let er bij koorts, diarree, braken en een warme omgeving op dat u voldoende vocht binnen krijgt. De hoeveelheid en kleur van uw urine zijn een goed controlemiddel. Als u weinig plast en de urine donker gekleurd is, gebruikt u te weinig vocht. Overleg met uw arts, diëtist of (wijk)verpleegkundige over uw vochtinname.

4.4 Mondproblemen

Met het gebruik van sondevoeding wordt de kans op mondproblemen groter. Omdat u minder of geen vocht en voeding via de mond binnen krijgt, is er vaak sprake van verminderde speekselvorming. Dit verhoogt de kans op tandbederf, schimmelinfecties en tandvleesontstekingen. Ook kunt u meer last hebben van een droge mond of een vervelende smaak. Wanneer dit door uw behandelend arts/ diëtist is toegestaan, kunt u af en toe een slokje drinken nemen of een snoepje of kauwgom gebruiken. Daarbuiten is en blijft de normale mondverzorging, zoals het tandenpoetsen en mondspoelen erg belangrijk. Ontstaan er wondjes in de mond of ontwikkelt u ernstigere klachten, neem dan contact op met uw behandelend arts, diëtist of (wijk)verpleegkundige.

4.5 Toedienen van medicatie

Overleg met uw behandelend arts over het toedienen van medicatie via de sonde of katheter. Het toedienen van medicatie via de katheter brengt een verhoogd risico op verstopping van de sonde/ katheter met zich mee. Niet alle medicatie is geschikt om op te lossen of te malen en niet alle medicatie kan door een sonde of katheter worden gespoten. Indien u medicatie toedient via de sonde, gebruik dan bij voorkeur medicatie in vloeibare vorm in plaats van poedervorm. Overleg hierover met uw behandelend arts en apotheker. Spuiten kunt u bestellen bij uw apotheek.

Hoofdstuk 5

Mijn materialen

Soort voeding _____

Aantal ml/ uur _____

Sonde _____

Vervangen op _____

Pompset _____

Connector _____

Connector _____

Connector _____

Spuit _____

Spuit _____

Spuit _____

Maat button _____

Maat katheter _____

Tip: Controleer na ontvangst van uw bestelling voor de zekerheid of u de juiste materialen heeft ontvangen.

Hoofdstuk 6

Mijn opbouwschema

	ml / uur	Pompstand
Dag 1	_____	_____
Dag 2	_____	_____
Dag 3	_____	_____
Dag 4	_____	_____

